

NOUTAJIEN TAIPUMUSKOESÄÄNNÖT (NOU)

Hyväksytty Kennelliiton valtuuston kokouksessa 27.1.2006 Voimassa 1.4.2006 alkaen

1. TAIPUMUSKOKEEN TARKOITUS

Taipumuskokeen tarkoituksena on todeta onko koiran luonne kyseiselle noutajarodulle tyypillinen ja onko koiralla edellytyksiä koulutettavaksi pienriistan talteenottoon ja noutajien metsästyskokeeseen. Koiria arvos-
teltaessa otetaan huomioon metsästysominaisuuksia koskevat jalostukselliset tavoitteet.

Noutajien taipumuskokeen hyväksytty suorittaminen on edellytyksenä muotovalion (FIN MVA) arvoon ja oikeuttaa osallistumaan noutajien metsästyskokeisiin ja Working Testiin.

2. KOKEEN JÄRJESTÄMINEN

Kokeita anottaessa ja järjestettäessä on noudatettava sääntökirjan osassa yksi (1) annettuja yleisiä sääntöjä ja määräyksiä sekä kennelliiton yleisiä määräyksiä. Tuomari vastaa siitä, että kokeessa noudatetaan sääntö- ja ohjeita.

3. RIISTA

Kokeessa käytetään ns. kylmää riistaa. Koiran noudettavissa tulee olla vähintään kahta eri riista- tai vahinko-
lintulajia. Vesityöskentelyssä on käytettävä vesilintuja. Hakualueella saa käyttää vain yhtä riistalajia.

Jälki vedetään kanilla, joka saa painaa 1,5-3 kg. Kaikilla koirilla on oltava samat riistalajit. Riistan tulee olla hyväkuntoista ja pakastetun riistan täysin sulanutta. Rauhoitettuja riistalajeja ei saa käyttää.

4. KOKEEN SUORITTAMINEN

4.1 Yleistä

Koiran ominaisuuksien ja luonteenpiirteiden arvioiminen taipumuskokeen avulla edellyttää koeolosuhteiden järjestämistä mahdollisimman tasapuoliseksi kaikille koirille. Koirien suoritusjärjestys määrätään arvalla, mutta niin, että samassa ryhmässä on vähintään kaksi (2) samaa sukupuolta olevaa koira. Koira pidetään kytkettynä suoritusten alussa.

Kokeen alussa koirien ohjaajille pidetään alkupuhuttelu, jossa kerrotaan kokeen periaatteet ja mainitaan mm. paikka, jossa koirat voidaan uittaa ennen suoritusta. Tarkemmat toimintaohjeet annetaan jokaiselle ohjaajalle suorituspaikoilla.

Kaulapannan tai muun varusteen käyttö koesuorituksen aikana on kielletty. Suoritusten aikana ohjaaja ei saa käyttää apuvälineitä, jotka voidaan tulkita pakotteiksi. Koira ei saa kurittaa koepaikalla eikä kokeen aikana. Vesi- ja hakutyön jälkeen annetaan koiran suorituksesta suullinen arvio ja siinä kerrotaan, osallistuuko koira jäljelle vai ei. Jäljelle pääsyn edellytyksenä on koiran siihenastisten suoritusten hyväksyminen.

4.2 Suoritusten kuvaus

Sosiaalinen käyttäytyminen

Kokeen alussa tuomari kokoaa ryhmänsä, mieluiten kuusi (6) koira kerrallaan ohjaajineen, maastosuorituspaikan läheisyyteen. Koirat seisovat puoliympyrän muodossa kytkettynä tuomarin edessä. Tuomari selostaa lyhyesti kokeen kulun ja muut järjestelyt. Samalla tuomari tarkkailee koirien käyttäytymistä ryhmässä sekä tutustuu erikseen jokaiseen koiraan. Tuomari seuraa koirien käyttäytymistä eri tilanteissa koko kokeen ajan.

Vesityö

Rannan tulee olla helppokulkuinen ja sellainen, että kahluumatka jää mahdollisimman lyhyeksi. Vesialueen pitää olla niin suuri, että koiralle ei tule kiusausta nousta vastarannalle eikä kiertää rantaa tai laituria pitkin linnulle. Koiran uimahalu testataan vesilinnun noudon avulla. Koiralle tehdään kaksi vesinoutoa vesilintua käyttäen. Ensimmäinen heitoista tehdään rannalta ja toinen veneestä ja vähimmäisnoutoetäisyyden on oltava 20 metriä. Jälkimmäisen heiton yhteydessä ammutaan laukaus haulikolla. Koira pidetään kytkettynä suoritusten alussa. Ampuja voi olla joko rannalla tai veneessä, mutta vähintään kuuden (6) metrin etäisyydellä koirasta. Koiralla tulee olla mahdollisuus nähdä ampuja laukauksen ja heiton aikana.

Haku

Hakualueen tulee olla sellainen, että koira ei jatkuvasti näe ohjaajaa työskennellessään maastossa. Alueelle sijoitetaan viisi (5) riistaa suoritusvuorossa olevan koiran näkemättä. Pisin noutoetäisyys on vähintään 50 metriä. Haku voidaan suunnitella myös siten, että ohjaaja saa liikkua merkittyä reittiä ja lähettää koiran alueelle eri kohdista. Liikkuva haku edellyttää, että riistat on sijoitettu riittävän kauas merkityltä kulku-uralta. Koiran tullessa lähtöpaikalle se asetetaan istumaan kytkettynä, ammutaan laukaus haulikolla ja heitetään hakualueelle lintu (6. riista). Koiralla tulee olla mahdollisuus nähdä heitto, mutta ei välttämättä linnun puotamispaikkaa. Ampuja on noin kuuden (6) metrin etäisyydellä koirasta heiton suunnassa. Tarvittaessa riistan heittäjä voi äänellä tuomarin kehotuksesta ennen laukausta kiinnittääkseen koiran huomiota. Toimitsijat poistuvat alu-eelta ennen kuin tuomari antaa luvan lähettää koira hakuun.

Katsojat sijoitetaan niin, että he eivät häiritse koiran ja ohjaajan työskentelyä. Muiden koirien tulee olla näkösuojassa ja riittävän kaukana suorituspaikasta.

Jäljestäminen

Laahausjäljen pituus on noin 80 metriä. Jälki vedetään kanilla maaston luonnollisia kulkureittejä seurailleen. Vetokanin sijaan jäljen päähän voidaan laittaa toinen kani. Vetäjä poistuu paikalta jälkiä sotkematta. Tuomarilla tulee olla mahdollisuus seurata koiran jäljestämistä ja käyttäytymistä kanilla. Jälkien vähimmäisetäisyys toisistaan on noin 50 m. Avomaasto, harva aluskasvillisuus ja voimakas tuuli edellyttävät jälkien välisen etäisyyden lisäämistä. Koirat on pidettävä näkösuojassa jälkien vetämisen aikana.

5. ARVOSTELU

Tuomarin on pyrittävä toimimaan niin, että koira saa suoritusten aikana kaiken mahdollisen avun taipumustensa osoittamiseksi. Tuomarilla on oikeus kokeilla koiraa useampia kertoja erilaisissa tilanteissa saadakseen mahdollisimman perusteellisen kuvan koiran taipumuksista ja luonteenpiirteistä. Jos yksittäinen arvostelukohda on vaikeasti arvosteltavissa, niin päätetään ensin tuleeko koira hyväksytyksi vai ei. Tuomari tekee päätöksen saamansa yleisvaikutelman perusteella. Jos koiran kaikki arvostelukohdat on hyväksytty, on koiran kokonaissuoritus myös hyväksyttävä. Koe on testi, eikä ole soveliasta valita parasta koiraa. Kaikki osasuoritukset arvostelee sama tuomari.

Arvosteltavat ominaisuudet:

Sosiaalinen käyttäytyminen, suhtautuminen vieraisiin ihmisiin ja koiriin

Noutajat ovat yhteistyöhaluisia ja luonteeltaan eri tilanteisiin sopeutuvia tarmokkaita metsästyskoiria. Noutajat suhtautuvat yleensä ystävällisesti ja myönteisesti vieraisiin ihmisiin ja koiriin. Arvostelussa on otettava huomioon noutajien rotumääritelmässä mainitut luonteenpiirteet. Selvästi pelokas, hyökkäävä tai ylikiikkeä koiran käyttäytyminen on hylättävä. Hylkäämisestä seuraa, ettei koira osallistu muihin suorituksiin. Sosiaalista käyttäytymistä seurataan koko kokeen ajan ja se voidaan hylätä vielä myöhemmin kokeen aikana.

Uimahalu

Noutajan tulee työskennellä mielellään vedessä. Koira, joka ei mene uimaan tai menee ainoastaan jatkuvista kehotuksista, on hylättävä. Suoritus on syytä toistaa, kunnes tuomari on vakuuttunut koiran kyvyistä. Vesityössä hylätty koira ei osallistu hakuun.

Hakuinto

Noutajat työskentelevät itsenäisesti, innokkaasti ja vauhtinsa säilyttäen koko hakutyön ajan. Selvästi laskeva tai olematon hakuinto on hylättävä. Pelkästään pakonomaisesti tapahtuva hakutyöskentely ei ole hyväksyttävä.

Noutohalu

Noutajan tulee tarttua riistan empimättä ja oma-aloitteisesti. Muutamia ohjaajan kehotuksia tai tuomarin apua voidaan sallia eri riistalajeilla. Koiran on kuitenkin noudettava kaikkia riistalajeja, esimerkiksi kani jälkiosuudella. Toistuvat kehotukset tai kieltäytyminen useasta noudosta johtavat arvostelukohdan hylkäämiseen.

Nouto-ote

Noutajien ote riistoista on pehmeä, tasapainoinen ja varma. Pallottelu riistaa vahingoittamatta tai pinnallinen ote on hyväksyttävissä. Riistan vahingoittaminen, riistan päällä kieriminen tai liiallinen leikkittely riistan kanssa ovat hylkääviä ominaisuuksia. Riistan vahingoittamista epäillessään tuomarin on aina ehdottomasti varmistuttava asiasta ennen lopullista päätöksentekoa.

Palauttaminen

Ripeä riistan palauttaminen suoraviivaisesti ohjaajan käteen on toivottavaa. Lievä aikailu sekä riistojen pudottelu ohjaajan lähelle ovat hyväksyttävissä. Jos koira jättää useimmat noudot kesken, merkkää jatkuvasti reviiiriään tai ei nouda vesilintua rantaveteen, on suoritus hylättävä.

Reagointi laukauksiin

Noutajat ovat laukauksen aikana rauhallisia, keskittyneitä ja äänettämiä. Lievä rauhattomuus ja vaimea ääntely voidaan kuitenkin hyväksyä. Koira, joka selvästi pelkää laukausta ja menettää toimintakykynsä tai on häiritsevän äänekäs on hylättävä.

Itseluottamus ja aloitekyky

Noutajat työskentelevät itsenäisesti ja selvittävät annetun tehtävän ohjaajaansa liiaksi tukeutumatta. Itseluottamusta ja aloitekykyä arvostellaan kaikissa osasuorituksissa, mutta erityisesti jäljestämistehtävässä. Koira, joka ei työskentele itsenäisesti eikä esimerkiksi uskalla edetä oma-aloitteisesti kanille tai vesilinnulle

on hylättävä. Jos vesityöskentelyn aikana ilmenee itseluottamuksessa puutteita, jotka ovat vaikeasti arvosteltavissa, ei osasuoritusta välttämättä tarvitse hylätä tai hyväksyä välittömästi suorituksen jälkeen, vaan koetta voidaan jatkaa ja palata onnistuneen hakutehtävän jälkeen uudelleen vesityöskentelyyn.

Yhteistyö

Noutajat haluavat toimia yhteistyössä ohjaajansa kanssa. Hyväksyttävään suoritukseen vaaditaan, että koira on ohjaajansa hallittavissa. Koira, joka ei välitä ohjaajastaan, on alistunut tai pelokas, on hylättävä.

Yleisvaikutelma

Yleisvaikutelmaan kirjataan yhteenvedona koiran ominaisuudet suoritettujen tehtävien perusteella. Yhteenve-
to on pyrittävä kirjaamaan mahdollisemman positiiviseen sävyyn, mutta myös selvät puutteet on mainittava. Vainun käyttö voidaan tarvittaessa mainita yleisvaikutelmassa.

Kokeen keskeyttäminen

Tuomarilla on oikeus keskeyttää koe, jos koiran ja ohjaajan välinen yhteistyö on niin puutteellista, että kokeen suorittaminen ei onnistu. Samoin jos koiralla on sellaisia ominaisuuksia, että kokeen jatkaminen ei ole mielekäästä. Koe keskeytetään aina hylätyn osasuorituksen jälkeen. Lisäksi koiran suoritus on keskeytettävä, jos ohjaaja kurittaa koira koepaikalla tai jos koira loukkaantuu.

Palkitseminen

Koiran suoritus arvioidaan **hyväksyty/hylätty**-periaatteella. Koeselostuksen kaikkien kohtien tulee olla hyväksytyjä, jotta koira voidaan hyväksyä kokeessa. Arvostelu kirjataan rotujärjestön hyväksymälle arvostelulomakkeelle. Hyväksytystä koesuorituksesta annetaan kunniakirja.